

Saksprotokoll

Utvalg:	Kommunestyret	
Møtedato:	26.09.2013	
Sak:	105/13	Arkivsak: 13/1099

HØRING NOU 213: 9: ETT POLITI - RUSTET TIL Å MØTE FREMTIDENS UTFORDRINGER

Vedtak:

1. Frøya kommune hilser politianalysen i NOU 213-9 velkommen. Den direkte foranledningen til analysen – terrorhandlingen på Utøya og i regjeringskvartalet – er et dystert bakteppe når analysen nå skal ut på høring og de forskjellige høringspartene skal gi sine synspunkter og komme med forslag til endringer.

Vi har ingen garanti for at den grusomme handlingen 22.juli i 2011 kunne vært forhindret eller fått et redusert omfang dersom politiet hadde hatt bedre struktur og kvalitet, men handlingen blottla flere svakheter vedrørende beredskap og evne til samhandling mellom relevante myndigheter. Den fremlagte analysen er svært omfattende og grundig og ble av justisminister Grete Faremo under overrekkelsen av analysen beskrevet som ”den mest grundige analysen av norsk politi som noen sinne er gjennomført. Den vil være et godt faglig grunnlag for diskusjonen om hvordan vi bør organisere politiet i fremtiden”.

Frøya kommune deler denne oppfatningen, men vil samtidig understreke at terrorhandlingen 22. juli ikke alene må legges til grunn når det nå skal vedtas endringer når det gjelder så vel organisering av og som kvalitet i politiets virksomhet. 22. juli-kommisjonen sier selv i sin rapport:

«Det er ikke én årsak alene som kan forklare responsen – verken for det som sviktet, eller det som fungerte. Kommisjonen mener likevel å ha observert at enkelte grunnleggende forutsetninger er avgjørende for etatenes prestasjoner. Der det sviktet, skyldtes det primært at:

- Evnen til å erkjenne risiko og ta lærdom av øvelser har vært for liten.
- Evnen til å gjennomføre det man har bestemt seg for, og til å bruke planene man har utviklet, har vært for svak.
- Evnen til å koordinere og samhandle har vært mangelfull.
- Potensialet i informasjons- og kommunikasjonsteknologi har ikke vært godt nok utnyttet.
- Ledelsens evne og vilje til å klargjøre ansvar, etablere mål og treffe tiltak for å oppnå resultater har vært utilstrekkelig.

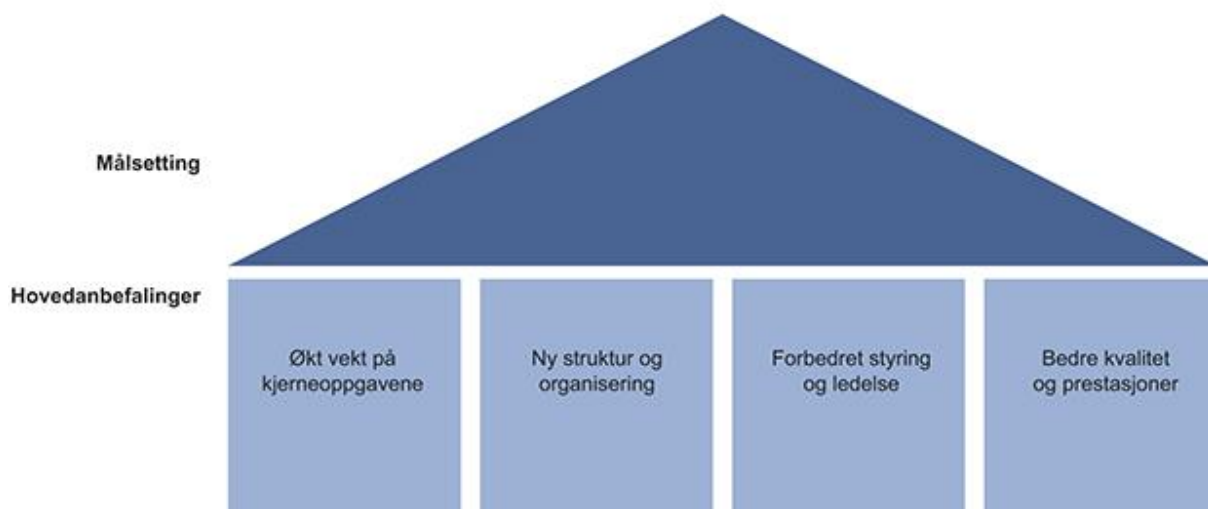
Etter kommisjonens mening handler disse lærdommene i større grad om ledelse, samhandling, kultur og holdninger – enn mangel på ressurser, behov for ny lovgivning, organisering eller store verdivalg.»

UTREDNINGSUTVALGETS HOVEDANBEFALINGER

For å sette norsk politi i stand til å møte dagens og fremtidens utfordringer, er utvalgets hovedanbefalinger som følger:

1. Politiet bør gis et oppgavesett som er mer spisset mot kjerneoppgavene. Politiet bør primært gis tilleggsoppgaver som støtter opp om løsning av kjerneoppgavene.
2. Rammevilkårene for og evnen til styring, ledelse og utvikling av politiet bør bedres.
3. Politiet bør få en struktur og organisering som frigjør politikraft til kjerneoppgavene, muliggjør nødvendig spesialisering og legger til rette for bedre styring.

4. Politiet bør starte et arbeid for å øke organisasjonens evne til kontinuerlig forbedring og utvikling av virksomheten.

2. Frøya kommune deler i hovedsak utvalgets oppfatning om disse fire anbefalinger. Mye taler for at en spissing inn mot politiets kjerneområder er nødvendig, men her må det være fleksibilitet i forhold til geografi.
3. Frøya kommune deler også utvalgets anbefaling om et færre antall politidistrikter, og anbefaler gjerne at fylkene Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag blir ett politidistrikt. Men på ett bestemt vilkår:

Innsparter ressurser gjennom en slik sentralisering må bidra til å opprettholde en lensmannsstruktur minst på samme nivå som i dag. Dette kan begrunnes i følgende:

- Et nærpoliti som kjenner sitt lokalmiljø og som er kjent av innbyggerne, er uvurderlig når det gjelder forebygging og etterforskning av hverdagskriminalitet. Det er viktig å huske at terror og organisert kriminalitet med forgreininger til andre regioner og over landegrensene, ikke er den mest påtrengende utfordring – aller minst i Distrikts-Norge. Det kan være grunn til å vurdere hvorvidt det ikke er slik at distriktene har færre alvorlige forbrytelser nettopp fordi dagens politi er organisert bredt – med tilstedeværende, lokale enheter med tjenestekvinner- og menn bosatt i lokalsamfunnet – og som derfor har god oversikt. Det er enkelt å "legge ned" kontorer og endre kostnadsbildet – men hvor godt kommer alternativkostnadene frem?
- Vi tror det har god effekt at barn og unge vokser opp og får et positivt forhold til politiet. Dette etablerer langsiktige relasjoner som gir politiet fordeler når folk senere skal forholde seg til ordensmakten i ulike sammenhenger. Politiets legitimitet er avhengig av at etaten har tillit i befolkningen. Et samfunn hvor avstanden mellom politi og befolkning blir for stor, vil skape mental avstand som igjen forhindrer at befolkningen får positive erfaringer og mulighet til å bygge relasjoner til politiet. Når man kun opplever politiet i negative sammenhenger og tenker at nå har det sikkert skjedd noe alvorlig siden politiet er her, da har samfunnet tapt noe vesentlig.
- Utvalget sier det selv slik i kapittel 4.1: "Det overordnede målet med politiets virke er fravær av kriminalitet. Det vil alltid være mer effektivt om et lovbrudd blir hindret (forebygget) enn at det må håndteres i etterkant. Det er når hendelsen har skjedd at man har et avvik fra alminnelig orden, en straffbar handling, en gjerningsperson og et offer, og dermed også behov for å etterforske og ev. straffeforfølge. Samtidig vil en ensidig forebyggingsstrategi være en umulighet. Ivaretagelse av politiets kjerneoppgaver krever derfor en balanse mellom evne til forebygging, respons, etterforskning og straffeforfølgning".

Videre heter det i analysen:

«En effektiv løsning av politiets kjerneoppgaver bygger på følgende fire elementer:

- kunnskapsdrevet forebygging
 - tilstedeværelse der og når kriminalitet skjer
 - rask respons og gjenoppretting av normaltilstand når kriminalitet har skjedd
 - effektiv etterforskning og straffeforfølgning»
- Etter Frøya kommunes mening styrker dette argumentet om en desentralisert lensmannsstruktur. Staten bør i nært samarbeid med kommunene beholde politi i kommunene, et politi som arbeider aktivt med forebygging og forhindring av kriminalitet, skader og ulykker. Politiet har en naturlig rolle å spille i et slikt arbeid og bør ha nærvær og tilstedeværelse av lokale politispesialister som kan gi råd og følge opp forhold som gjør kommunene til trygge og gode lokalsamfunn.
 - Hvert tjenestested som bemannes ned, fjerner oss fra muligheten til å ha et politi som kjenner folket, og ha et folk som kjenner sitt politi. I lokalkunnskap og samspill mellom politi og publikum ligger en unik mulighet for tidlig inngripen, kanskje det viktigste kriminalitetsforebyggende grep vi har.
 - Frøya kommune har ingen overdreven tro på at politipatruljer bemannet med ulike tjenestekvinner- og menn fra den ene dagen til den neste, den ene uken til den neste, som opererer over større områder, vil ha noen mulighet til å etablere relasjoner som gjør denne type forebyggende arbeid mulig. Om løsningen vil skape tilstrekkelig trygghet på andre felter, gjenstår å se.
 - Tidligere Stortingsmeldinger og innstillinger/debatter i Stortinget beskriver et ønske om et politi som er nært og i dialog med publikum. Kommunikasjon gjennom sosiale medier, hjemmesider og patruljer som dekker store områder ivaretar neppe dette. I løpet av en generasjon vil trolig mange politifolk ha flyttet nært de nye og store enhetene, dersom ikke alternativer skisseres. Med flyttingen uthules ytterligere muligheten for et politi som kjenner sitt lokalsamfunn.
 - Helsevesenet har gjennomgått flere reformer de siste årene og er nå i full gang med samhandlingsreformen. Et betydelig poeng i denne er å flytte flere tjenester nærmere publikum og forebygge i større grad enn å reparere. I debatten har vi oppfattet et utsagn vi gjerne slutter oss til: ”Desentraliser så mye som mulig, sentraliser det som må sentraliseres”. Det er grunn til å trekke frem Samhandlingsreformen, som bygger på prinsippet om sterke fagkretser regionalt som behandler alvorlig sykdom og skade som fordrer spesialkompetanse, men som samtidig forutsetter en mest mulig desentralisert helsetjeneste som gjør at alt som kan løses lokalt, blir behandlet nærmest mulig innbyggernes hjemmemiljø. Man kunne valgt en modell med ”ambulerende enheter” med base i regionale kompetansesentra for å løse oppgaver lokalt, men har isteden valgt å satse på en desentralisert modell med fast tilstedeværelse lokalt. Vi er overbevist om at dette er en god modell, også for politiet.
 - Politiet vil ha sunt av å se på hvordan egne ressurser benyttes. Politiet er til for publikum. Politiet skal være en serviceorganisasjon. Det betyr at politiet må være der problema er, politiet må være der publikum har behov for dem. Og dersom det er slik at politiet ikke er på gatene, har det selvsagt med ressurser å gjøre, men ikke ressurser alene. Det har de siste 20 åra vært en stor øking i antall polititjenestemenn, og dersom det er slik at politiet da ikke er på gatene, kan det ikke være snakk om et bemanningsproblem alene, da må det også være et organisasjonsproblem, et administrativt problem.

KONKLUSJON:

Lensmannskontoret har fortsatt god gjenklang i det norske samfunnet, og er knyttet til tillitt og lokalkunnskap. Dersom det er politisk vilje, har Frøya kommune tro på en fremtid med flere større enheter, men hvor vi fortsatt har tilstedeværelse i de fleste kommuner. Lensmannsrollen i tradisjonell forstand er endret, men kan fortsatt ha base i kommunen, i nært samspill med andre etater og publikum.

Da vil lensmannen verken være best før, eller utgått på dato, men ta med seg det viktigste; kjenne sitt lokalsamfunn og være en ressurs for dette.

Vedtatt

Kommunestyrets behandling i møte 26.09.13:

FrP, Sp og V fremmet følgende endring i forslag til vedtak:

«Som rådmannens innstilling med unntak av at pkt. 1 tas bort. Pkt. 2 blir pkt. 1 osv..»

Votering:

FrP, Sp og V's forslag:	Falt med 12 mot 10 stemmer <i>avgitt av Sv, V, Sp og Frp</i>
Rådmannes innstilling pkt. 1	Vedtatt med 12 mot 10 stemmer <i>avgitt av Sv, V, Sp og Frp</i>
Rådmannens innstilling pkt. 2-3:	Enstemmig